

סיכומים לספר שופטים

פרק א

לאחר מות יהושע בני ישראל שואלים בה' מי השבט הראשון שיצא למלחמה כנגד הכנענים. תשובת ה' שיהודה יעלה בתחילה. יהודה מקבל עליו את המשימה ומזמין את שמעון אחיו שנחלתו היתה בתוך נחלת יהודה להצטרף אליו. יהודה ושמעון נלחמים בכנעני ובפריזי והורגים מהם עשרת אלפים איש בבזק. את אדוני בזק הם תופסים ומקצצים את בהונות ידיו ורגליו מידה כנגד מידה על מה שהוא עשה לשבעים מלכים שניצח.

בני יהודה ממשיכים בכיבושיהם וכובשים את הערים ירושלים וחברון וכן את אזור ההר, הגג והשפלה.

כלב בן יפונה מבטיח את ביתו עכסה למי שיכבוש את דביר, קרית ספר. עתניאל בן קנז אחי כלב הקטן לוכד את העיר וזוכה בעכסה. מכיוון שדביר ממוקמת במקום צחיח ביקשה עכסה מכלב אביה מעיינות מים ואכן הוא העניק לה את גולות עלית ואת גולות תחתית.

שבט יהודה מוריש את יושבי ההר אך לא מצליח להוריש את יושבי העמק מכיוון שלכנעני יושב העמק היה רכב ברזל.

כלב בן יפונה קיבל את חברון בזכות הבטחת משה מאחר שהוא לא חטא בחטא המרגלים. בני יוסף הגיעו לבית אל שם מצאו איש שיצא מהעיר הם הבטיחו לו שיעשו עימו חסד עם יגלה להם את הכניסה הסודית לעיר וכך היה הם כבשו את בית אל ושילחו את האיש ומשפחתו. כפי שעשו גם לרחב ומשפחתה שסייעה למרגלי יריחו.

בני ישראל לא קיימו את ציווי ה' בשלמות, הם לא הכריתו את כל יושבי הארץ. חלקם אפשרו לכנענים לשבת בתוכם ולהעלות להם מס וחלקם אף ישבו בקרב הכנענים ממש.

פרק ב

הקב"ה העלה את עם ישראל ממצרים והביא אותם אל הארץ ורצה לכרות איתם ברית לנצח בתנאי שישמרו מצוותיו אך עם ישראל לא שמע בקולו של הקב"ה.

הקב"ה השאיר את הגויים בארץ בשביל לנסות את ישראל ובשביל להעניש את ישראל כשיחטאו. כמו כן הקב"ה לא סילק את הגויים מיד מפני בני ישראל בכניסתם לארץ בכדי שלא יכנסו לערים השוממות חיות השדה ויפגעו בעם ישראל.

בני ישראל חוטאים בחטא העבודה זרה ולכן הקב"ה שלח אויבים שיפגעו בהם. לאחר שבני ישראל צעקו אל ה' וחזרו בתשובה הקב"ה שלח שופטים שיושיעו אותם מיד האויבים.

פרק ג

הקב"ה השאיר את הפלשתים, הכנענים, הצידוני והחיוי מספר עמים בשביל לנסות בהם את ישראל ולבדוק האם ישמעו בקול ה' ויקיימו את מצוותיו. בני ישראל חטאו ונישאו לגויים ועבדו עבודה זרה.

בכדי להעניש את ישראל שלח הקב"ה את כושן רשעתיים מלך ארם נהריים ששיעבד את בני ישראל במשך שמונה שנים. בכדי להציל את ישראל מידיו שלח הקב"ה את עתניאל בן קנז ולאחר שהוא היכה את כושן רשעתיים שקטה הארץ ארבעים שנה.

בני ישראל המשיכו לחטוא והקב"ה שלח את עגלון מלך מואב. אל עגלון הצטרפו בני עמון ועמלק והם שעבדו את בני ישראל שמונה עשרה שנה. בכדי להצילם שלח הקב"ה את אהוד בן גרא משבט בנימין שהיה שמאלי-אטר יד ימינו. בכדי להרוג את עגלון מלך מואב נקט אהוד בן גרא במספר תכסיסים. הוא מגיע לעגלון עם מנחה וכך נותנים לו להיכנס. הוא מכין חרב קטנה – גומד אורכה וחוגר אותה תחת מדיו על ירך ימין מקום בו לא מחפשים כלי נשק מכיוון שבדרך כלל חגרו את החרב על ירך שמאל. בהמשך בשביל לפגוע בעגלון הוא פונה לעגלון ואומר לו שיש לו דבר סתר לומר לו ולכן מוצאים שומרי הראש של עגלון. ולבסוף כשהם נשארים לבד הוא אומר לו דבר אלוקים לי אליך וכך גורם לעגלון לקום ומאפשר לו להתקרב אליו ולהורגו. בהמשך הוא נועל את דלתות העליה ובורח.

אהוד מגיע להר אפרים, תוקע בשופר ומזעיק את ישראל למלחמה. בכדי למנוע מהמואבים לברוח הוא לוכד את מעברות הירדן ומונע מהמואבים לברוח מחזרה למואב. הוא הורג בהם כעשרת אלפים איש. לאחר הניצחון שקטה הארץ שמונים שנה.

לאחר תקופתו של אהוד בן גרא שפט את ישראל שמגר בן ענת הוא היכה את הפלשתים והרג בהם שש מאות איש במלמד הבקר.

פרק ד

לאחר מות אהוד בו גרא חטאו בני ישראל והקב"ה שיעבד אותם במשך עשרים שנה ביד יבין מלך כנען שמקום מושבו היה בחצור ושר צבאו סיסרא. בכדי להושיע את ישראל שלח הקב"ה את דבורה הנביאה.

דבורה קוראת לברק בן אבינועם מקדש נפתלי ומצווה אותו לקחת עשרת אלפים איש מבני נפתלי וזבולון ולגשת להר תבור ולהיערך למלחמה כנגד סיסרא שר צבא יבין. אותו ייתן הקב"ה בידו. ברק עונה לדבורה ואומר שאם היא תצטרף אליו למלחמה הוא ייצא ואם לאו לא. דבורה מסכימה לתנאי זה אך אומרת שאם כך הנצחון לא ייקרא על שמו של ברק אלא ביד אישה ייתן ה' את סיסרא.

כאשר שמע סיסרא על ההכנות של ישראל למלחמה הוא הזעיק את צבאו מחרושת הגויים אל נחל קישון. ברק ועשרת אלפים לוחמיו ירדו מהר תבור לתקוף את סיסרא. הקב"ה גרם למרכבות סיסרא לשקוע בבוץ וסיסרא נאלץ לברוח ברגליו משדה המערכה. הוא ברח לאוהלה של יעל אשת חבר הקיני וחשב ששם הוא יוכל להסתתר מכיוון שהיה שלום בין יבין מלך חצור לבין חבר הקיני. סיסרא מבקש מיעל לתת לו לשתות ומבקש ממנה לשמור בפתח האוהל. יעל מגישה לסיסרא ספל חלב בכדי שיירדם במהרה ולאחר שנירדם לקחה את יתד האוהל והרגה את סיסרא. וכך התקיים דבר ה' ביד דבורה "אָפֶס כִּי לֹא תִהְיֶה תַפְאַרְתְּךָ עַל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָתָּה הוֹלֶכֶת כִּי בְיַד אִשָּׁה יִמָּכֵר ה' אֶת סִיכְרָא". כאשר הגיע ברק לאוהל של יעל הוא מגלה את גופתו של סיסרא נופל כאשר היתד תקועה ברקתו.

פרק ה

המצב הביטחוני בארץ היה קשה, "חָדְלוּ אֲרָחוֹת" – פסקו ללכת השיירות בדרכים מפחד האוייב. וכן "חָדְלוּ פָּרִזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל" – פסקו בנית הערים ללא חומה, וכל הערים מבוצרות מפחד האוייבים. גם המצב הרוחני היה ירוד והעם עבד עבודה זרה.

דבורה בשירתה משבחת את השבטים אפרים, בנימין, מנשה, זבולון, יששכר, זבולון ונפתלי שסייעו במאמץ המלחמתי כנגד יבין מלך כנען ושר צבאו סיסרא, ומגנה את השבטים ראובן, דן ואשר שבחרו לא להצטרף לקרב.

בני ישראל עושים את הרע בעיני ה' והוא משעבדם ביד מדין שבע שנים. המדיינים ואיתם עמלק ובני קדם עולים על שדותיהם של ישראל ומשחיתים את היבולים. בכדי לנסות להציל את היבול החביאו אותו בני ישראל במערות ובמנהרות. הקב"ה שלח נביא לעם ישראל והוא הוכיח את בני ישראל הוא הזכיר להם את הטובות שעשה להם הקב"ה בהוציאו אותם ממצרים ובהכניסו אותם אל הארץ, אך בגלל העבודה זרה שלהם הוא מענישם.

מלאך ה' ניגלה לגדעון בן יואש אשר חובט את החיטים בגת בשביל להסתירם מהמדיינים. ומברך אותו "ה' עמך גיבור החיל" תשובתו של גדעון למלאך היא 1. למה כל זה קרה לנו? ואיפה כל הניסים ששמענו מאבותינו שהקב"ה עשה להם?

גדעון מקבל ציווי להושיע את ישראל מיד מדין אך מבקש מהמלאך שייתן לו אות שאכן הוא מלאך, הוא מבקש מהמלאך להמתין עד שיביא מנחה ואכן המלאך ממתין וכאשר חוזר גדעון הוא מצווה עליו לשים את המנחה על הסלע, נוגע בקצה המשענת שבידו במנחה ויוצאת אש השורפת את המנחה. גדעון חושש שימות עקב המראה שראה אך המלאך מרגיעו ואומר לו "לא תמות". גדעון בונה מזבח וקורא לו "ה' שלום" על שום שנאמר לו שלא יקרה לא כלום עקב ראיית המראה.

בלילה מצווה הקב"ה את גדעון להרוס את מזבח הבעל של אביו, לכרות את האשרה ולהשתמש בעצים להקרבת קורבן לה'. גדעון החושש מפני עובדי הע"ז עושה את הציווי בלילה. בבוקר כאשר גילו אנשי העיר את הנעשה והבינו שגדעון הוא האשם הם רצו שיואש יוציא את גדעון בנו בכדי שיהרגו אותו, אך יואש עונה להם שאם יש אמת בבעל ויש לו כוחות, שיפגע הוא בגדעון שפגע בו. גדעון שולח שליחים למנשה, אשר, זבולון ונפתלי שיסייעו לו במלחמה. לפני צאתו למלחמה מבקש גדעון שתי אותות מהקב"ה בשביל לדעת שאכן בידו יושיע הקב"ה את ישראל. האות הראשון שרק גיזת הצמר תהיה רטובה וכל הארץ סביבה יבשה. והאות השני שגיזת הצמר תהיה יבשה והארץ סביבה תהיה רטובה. ואכן שתי אותות אלו התקיימו.

גדעון ולוחמיו מתארגנים למלחמה וחונים בעין חרוד. הקב"ה מתגלה לגדעון ואומר לו שכמות לוחמיו רבה ויש חשש שכאשר ינצחו בקרב הם ייחסו זאת לכוחם ולכן מצווה אותו הקב"ה לשחרר את היראים מהמלחמה ואכן עשרים ושנים אלף לוחמים עוזבים ונשארים רק עשרת אלפים לוחמים. הקב"ה טוען שעדיין רבים הלוחמים והוא מבקש מגדעון לעשות את מבחן המלקקים. להוריד את הלוחמים אל המים ומי שייקח מים בידו וישתה יוכל להישאר כלוחם ומי שירד על בירכיו וישתה מהנחל ישוחרר מהמלחמה. מטרת בדיקה זו הייתה לראות מי מהלוחמים מוכן לקרב גם בזמן שהוא שותה וכן מי שכורע ברך סימן שהוא עובד עבודה זרה.

בלילה שולח הקב"ה את גדעון ונערו אל מחנה מדין בכדי שיראו שהמדיינים פוחדים מפניהם. ואכן כאשר הם מתקרבים לשומרי המחנה הם שומעים את האחד מספר לחברו שהוא חלם על כיכר לחם שעורים הפוגעת באוהל במחנה והופכת אותו. חברו פותר לו את החלום ואומר לו שפתרון החלום הוא חרב גדעון שתפגע במחנה מדין. הם שבים אל המחנה ומעודדים את העם לקראת המלחמה.

גדעון נותן ללוחמיו שופרות כדים ריקים ולפידים. את הלפידים שמים בכדים וכך לא ניראה אור הלפידים. גדעון מגיעה בהפתעה בתחילת האשמורת השניה כאשר שומרי המחנה עייפים, הוא תוקף משלושה כיוונים, העם שאיתו תוקעים בשופרות ומנפצים את הכדים ובכך גורמים בהלה גדולה במחנה מדין. לוחמי מדין מתחילים לנוס ומרוב בהלה פוגעים אלו באלו. שבטי נפתלי אשר ומנשה רודפים אחריהם. גדעון שולח שליחים אל אפרים ומבקש מהם לתפוס את מעברות הירדן ולמנוע מהמדיינים לחזור חזרה לארצם בעבר הירדן המזרחי. בני אפרים לוכדים את שרי מדין ערב וזאב והורגים אותם.

בסיום המלחמה מתלוננים אפרים על כך שגדעון לא קרא להם להצטרף למלחמה בתחילתה. גדעון עונה להם "הלוא טוב עלילות אפרים מבציר אביעזר." כלומר עדיף המעט שאתם אפרים עשיתם מכל מה שאני עשיתי, דהיינו לכידת והריגת שני שרי מדין. ערב וזאב משמעותית לקרב יותר מכל הכאת המדינים שאני עשיתי. בני אפרים מקבלים את תשובתו של גדעון ו"רפתה רוחם מעליו."

גדעון ושלוש מאות לוחמיו ממשיכים במרדף אחרי המדינים. הם חוצים את הירדן ומגיעים לסוכות. גדעון פונה לאנשי סוכות ומבקש מהם לסייע ללוחמיו בנתינת לחם ומים במרדפו אחר זבח וצלמנע מלכי מדין. אנשי סוכות מסרבים ואומרים לו האם כבר תפסת אותם שאתה מצפה מאתנו לסייע לך? גדעון כועס ואומר להם שכשר הוא ישוב לאחר שייתן הקב"ה את זבח וצלמונע מלכי מדין הוא ידוש את בשרם בקוצי המדבר ואכן זה מה שעושה גדעון בשובו מהמלחמה.

גם מאנשי פנואל ביקש גדעון את אותה בקשה ואף הם סרבו. גדעון עונה להם שכאשר הוא ישוב בשלום מהמלחמה הוא יהרוס את מגדל פנואל.

לאחר שתפס גדעון את זבח וצלמנע הוא הורג אותם מכיוון שהם הרגו את אחיו בני אימו בתבור. לפני מותם מבקשים זבח וצלמנע שגדעון יהרוג אותם ולא איש אחר.

לאחר נצחונו של גדעון הציעו לו בני ישראל שהוא ובניו ינהיגו אותם. גדעון מסרב ואומר "לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם ה' ימשל בכם."

גדעון מבקש מהעם את נזמי הזהב מהשלל ועושה ממנו אפוד ומניח אותו בעופרה עירו. לאחר מותו החלו ישראל ליחס לאפוד זה כוחות והשתמשו בו לצורך עבודה זרה. לאחר נצחונו של גדעון על המדינים שקטה הארץ ארבעים שנה. לאחר מותו של גדעון חזרו בני ישראל לעבוד עבודה זרה.

אבימלך בן ירובעל הולך אל אחי אימו לשכם ומשכנע אותם לתמוך בו כמנהיג מכיוון שלא טוב שהנהגה תהיה ביד שבעים בניו של גדעון אלא יש צורך במנהיג אחד ובנוסף הוא קרוב משפחתם ולכן כדאי יתמכו בו. אנשי שכם מקבלים אף דברים ונותנים לו כסף בו הוא שוכר אנשים ריקים ופוחזים המסייעים לו להרוג את אחיו בעפרה ורק יותם ניצל מכיוון שהסתתר מפניהם.

כאשר המליכו אנשי שכם את אבימלך בשכם עלה יותם על הר גריזים ואמר להם את משלו. במשל העצים מחפשים לעצמם מלך, הם פונים אל התאנה, הזית והגפן אך אלו מסרבים להפוך למלכים ולהפסיק את תנובתם הטובה. בצר להם פונים העצים אל האטד – שיח קוצני חסר עלים. האטד מקבל את הצעתם ומוכן למלוך בתנאי שיחסו בצילו אך אם הם לא יסכימו לכך תצא את מהאטד ותשרוף את העצים החזקים – ארזי הלבנון. הרעיון המרכזי במשל זה שמי שראוי למלוך מסרב להיות מלך ואילו מי שאינו ראוי למלוכה רוצה למלוך ולבסוף מולך. האטד הוא אבימלך ארזי הלבנון אלו אנשי שכם. ויותם במשלו אומר שבגלל שהם בחרו לעצמם מלך שאינו ראוי הם עתידים להיפגע ממנו.

אבימלך שלט על ישראל שלוש שנים ואז שלח ה' רוח רעה בין אבימלך לבין בעלי שכם בגלל מעשה הרצח של שבעים אחיו. אנשי שכם שמים מארבים על ההרים ומנסים להרוג את אבימלך וכן גוזלים ממי שעובר שם ובזה מבזים את הנהגתו של אבימלך. בנוסף הם חוגגים בזמן הבציר ומקללים ומבזים את אבימלך.

בכדי לדכא את המרידה מציע לו זֶבֶל לפשוט על העיר בבוקר בכדי לדכא את מרידתו של גַעַל בֶּן עֶבֶד אבימלך מקבל את הצעתו מחלק את העם שאיתו לארבעה חלקים מגיע בלילה ומציב מארבים לגעל שנאמר "וַיִּקְם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לָיְלָה וַיֵּאָרְבוּ עַל שָׁכֶם אֲרֻבָּעָה רָאשִׁים." כאשר גַעַל יוצא להילחם באבימלך מביס אותו אבימלך והורג בהם חללים רבים. זֶבֶל מסלק מהעיר את געל ואחיו משכם.

ביום השני שוב מחלק אבימלך את לוחמיו לשלושה ראשים וכאשר יוצא העם לשדה הוא מכה אותם. כמו כן הוא לוכד את שכם נותץ את העיר.

כאשר שומעים על כך אנשי מגדל שכם הם בורחים ומסתתרים בצְרִיחַ בֵּית אֵל בְּרִית. אבימלך עם מלוחמיו עולים להר צלמון כורתים שם עצים ומביאים אל הצריח. בהמשך שורפים את הצריח והורגים בו כ אלף איש שהסתתרו בו.

משם המשיך אבימלך לעיר תבֶץ. תושבי תבֶץ ברחו אל המגדל והסתתרו בו אבימלך שרצה לשרוף גם אותו באש התקרב אל המגדל אך נפצע מפלח רכב שהושלך מראש המגדל על ידי אישה. אבימלך מבקש מנושא כליו להרוג אותו בכדי שלא יאמרו שהוא נהרג על ידי אישה. כך למעשה נענש אבימלך על רצח אחיו והתקיימה קללת יותם "תֵּצֵא אִשׁ מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֹאכַל אֶת בְּעָלֶי שָׁכֶם וְאֶת בֵּית מְלֹא וְתֵצֵא אִשׁ מִבְּעָלֶי שָׁכֶם וּמִבֵּית מְלֹא וְתֹאכַל אֶת אֲבִימֶלֶךְ".

פרק י

לאחר מות אבימלך הושיע את ישראל תולע בן פוגה משבט יששכר מקום מגורו בשמיר בהר אפרים, הוא שפט את ישראל עשרים ושלש שנים. אחריו שפט את ישראל נאיר הגלעדי במשך עשרים ושתים שנים. בני ישראל עזבו את ה' ועבדו עבודה זרה. הקב"ה כועס על ישראל ומשעבד אותם ביד הפלשתים וביד בני עמון במשך שמונה עשרה שנה. בני ישראל זועקים אל הקב"ה אך תגובתו של הקב"ה "לא אוסיף להושיע אתכם. לכו וזעקו אל האלהים אשר בחרתם בם הנה יושיעו לכם בעת צרתכם." לאחר תגובה זו ישראל שוב פסונים אל הקב"ה בבקשה שיושיע אותם, הם מסירים את אלוהי הנכר וחוזרים לעבוד את הקב"ה.

פרק יא

יפתח הגלעדי מגורש מבית אביו על ידי אחיו החורגים בטענה שהוא בן אישה אחרת, הוא בורח לארץ טוב ומצטרפים אליו אנשים רבים. מכיוון שבני עמון נלחמים בישראל פונים זיקני גלעד ליפתח שהיה גיבור חיל ומבקשים ממנו שיעמוד בראש הצבא ויסייע להם במלחמתם בבני עמון. יפתח דוחה את בקשתם ואומר: "הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני מבית אבי." יפתח מציב בפניהם תנאי להיות להם לראש, והם מקבלים זאת.

יפתח בכדי למנוע מלחמה פונה לנחש מלך בני עמון ושואל אותו מדוע הוא נלחם בבני ישראל. מלך עמון עונה ליפתח שישראל כבשו את ארצו כשעלו ממצרים ואם יחזירו לו שטחים אלו מנחל ארנון ועד נחל יבוק הוא יפסיק להילחם בהם.

יפתח שולח בשנית מלאכים למלך עמון ומעלה שלוש טענות:

1. ישראל כבשו את השטח מסיחון מלך האמורי ולא מידי בני עמון.

2. כל עם קיבל את מה שנתן לו אלוהיו.

3. אם הטענה על הכיבוש נכונה מדוע שתקת 300 שנה?

מלך בני עמון מסרב לשמוע את דברי יפתח ולכן יפתח מתארגן למלחמה. טרם צאתו הוא נודר נדר לה' ואומר שאם הקב"ה יסייע לו לנצח את בני עמון הוא יעלה לעולה את הראשון שייצא מפתח ביתו לקראתו בחזרתו מהמלחמה. יפתח יוצא למלחמה ומכה את בני עמון מכה רבה. בשובו מהמלחמה יוצאת לקראתו ביתו בתופים ובמחולות. יפתח שמבין שהוא צריך לקיים את נדרו. קורע את בגדיו ומתאבל. ביתו אומרת לו שעליו לקיים את נדרו ומבקשת ממנו חודשיים להתבודד ולבכות ולאחר מכן היא חוזרת אל אביה שיקיים את נדרו.

פרק יב

שבט אפרים פונים אל יפתח בטענה מדוע לא קרא להם להצטרף למלחמה כנגד בני עמון ומאיימים עליו שישרפו את ביתו. יפתח עונה להם שהוא דווקא קרא להם אך הם לא באו לעזרתו. הוא מכנס את כל יושבי גילעד ויוצא למלחמה כנגד אפרים. הוא תופס את מעברות הירדן ולא נותן לפליטי אפרים לחזור לעריהם בארץ. כאשר ביקשו אנשי אפרים לעבור את הירדן בדקו אנשיו של יפתח את העוברים וביקשו מהם להגיד שפִלַת אם האדם אמר שפִלַת סימן שאין הוא מבני אפרים ונתנו לו לעבור אך אם אמר האדם ספִלַת היה זה סימן שהוא משבט אפרים והרגו אותו. בקרב זה נהרגו ארבעים ושנים אלף איש מאנשי אפרים.

יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי שִׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ שָׁנִים וַיִּקְבֹּר בְּעָרֵי גִלְעָד.
אַחֲרָיו שִׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל אֲבָצָן מִבֵּית לָחֶם הוּא שִׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת שָׁנִים וַיִּקְבֹּר בְּבֵית לָחֶם.
אַחֲרָיו שִׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל אֵילֹון הַזְּבוּלֹנִי הוּא שִׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים וַיִּקְבֹּר בְּאֵילֹון בְּאֶרֶץ זְבוּלֹן.
אַחֲרָיו שִׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל עֲבָדֹן בֶּן הַלֵּל הַפְּרָעְתוֹנִי הוּא שִׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה שָׁנִים וַיִּקְבֹּר בְּפְרָעְתוֹן בְּאֶרֶץ אֶפְרַיִם בְּהַר הָעֵמֶלְקִי.

פרק יג

בני ישראל ממשיכים לעשות את הרע בעיני ה' והוא משעבד אותם ביד הפלשתים במשך ארבעים שנה. מִנּוּחַ מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי גַר בַּעִיר צָרְעָה ואשתו הייתה עקרה. באחד הימים מתגלה מלאך ה' אל אשת מנוח ומבשר לה שהיא עתידה ללדת בן. המלאך מצוה עליה לא לשתות יין ושיכר ולא לאכול דברים טמאים. כמו כן הוא מצווה עליה לא לגזור את שערותיו של הילד "וּמִוֶּרְחָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ" מכיוון שהילד שעתיד להיוולד יהיה נזיר אלוקים והוא זה שיושיע את ישראל מיד הפלשתים.

לנזיר אסור להיטמא גם למתים מדרגה ראשונה, נזיר שנטמא בשוגג מפסיק את נזירותו וטמא שבעת ימים ביום השביעי מזים עליו מי חטאת=אפר פרה אדומה בכדי לטהרו מטומאת מת ולאחר מכן הוא מגלח את שערותיו וביום השמיני הוא צריך להקריב שני תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת. לאחר מכן הוא מתחיל למנות מחדש את ימי נזירותו.

אשת מנוח מספרת לבעלה על הגעת המלאך ועל כך שנאסר עליה לשתות יין ולאכול טומאה. כמו כן היא מספרת לו שנאמר לה שהילד יהיה נזיר מלידתו עד יום מותו. אין היא מספרת מה משמעות הדבר לילד שיהיה אסור בתספורת. מנוח כאשר שומע זאת פונה להקב"ה ומבקש שהמלאך יתגלה עליהם בשנית בשביל ללמד אותם מה לעשות לבן שעתיד להיוולד ואכן הקב"ה מתגלה לאישה בשנית בהיותה בשדה. אשת מנוח ממחרת לקרוא לו והוא מגיע בעקבותיה. הוא שואל את המלאך האם הוא זה שניגלה לאישתו והוא עונה לו שכן, בהמשך הוא חוזר על הציוויים מאותם אמר לאישה בפעם הקודמת. מנוח מבקש מהמלאך שימתין בכדי שיכבדו בגדי עיזים תגובת המלאך שיעשה עולה להקב"ה ואכן זה מה שעושה מנוח, הוא מקריב גדי עיזים ומנחה על הצור ומלאך ה' עולה בלהבה האש וכך מגלה מנוח שאכן האיש הוא מלאך ה'.

מנוח חושש שכתוצאה מראית המראה הנורא הם עתידים למות אך אישתו מרגיע אותו ואומרת שאם רצונו של הקב"ה היה להמיתם הוא לא היה מקבל את קורבנם, לא היה שולח עליהם את המלאך ולא היה נותן להם הוראות מה לעשות עם הבן הנולד. בהמשך אכן נולד בן לאישה היא קוראת את שמו שמשון ורוח ה' החלה לפעם בו.

:

פרק יד

כאשר גדל שמשון הוא יורד לתְּמַנְתָּה שהיתה בנחלת שבטו – דן אך הפלישתים שלטו בה . בחזרתו משם מבקש מאביו ואימו שייקחו לו אישה פלישתית משם. הוריו התנגדו לבקשתו ורצו שישא לאישה עבריה מבני ישראל הם לא ידעו שהקב"ה מכוון כך את הדברים בכדי שהוא יוכל להתנקם בפלישתים. כאשר יורדים שמשון והוריו לתמנה בכרמי תמנה בהיותו לנבדו מופיע אריה צעיר ושמשון הורגו בידיו. לאחר זמן מה כאשר חוזר שמשון למקום הוא מוצא בגוויית האריה כוורת דבורים. הוא רודה מהכוורת דבש אוכל ומביא להוריו.

במסיבת חתונתו מציע שמשון לפלישתים שהגיעו לחתונה לחוד להם חידה "מִהָאֵכֶל יֵצֵא מֵאֶכֶל ויִמְעַז יֵצֵא מִתּוֹק." הוא נותן להם שבעה ימים למצוא את פתרון החידה ומבטיח להם שאם ימצאו את פתרוןה הוא ייתן להם שלושים סדינים ושלושים חליפות בגדים, אחד לכל אחד מהרעים, אם הם לא ידעו את התשובה עליהם לתת לו שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וְשְׁלֹשִׁים חֻלְפֹת בְּגָדִים. הפלישתים מסכימים אך לא מצליחים למצוא את פתרון החידה. ביום השביעי הם מאימים על אשתו שאם לא תגלה להם את התשובה הם ישרפו אותה ואת בית אביה.

אשת שמשון בוכה לשמשון ומציקה לו עד שהוא נאות לגלות לה את התשובה לחידתו והיא ממהרת לגלות את התשובה לבני עמה. בסוף היום השביעי מוסרים הפלישתים את תשובתם לשמשון. שמשון עונה להם "לֹא חֲרָשְׁתֶּם בְּעִגְלָתִי לֹא מִצְאָתֶם חִידָתִי." דהיינו אם לא הייתם מכריחים את אשתי לתת לכם את הפתרון לא הייתם מגיעים לעולם לתשובה הנכונה. שמשון יורד לאשקלון הורג שלושים פלישתים ולוקח את בגדיהם ומביא אותם לפותרי החידה בכדי לקיים את הבטחתו לפלישתים. שמשון בכעסו עוזב את בית אשתו וחוזר לבית אביו.

לאחר זמן כאשר רצה שמשון לחזור לאשתו גילה שאביה שחשב שהוא שונא אותה חיתן אותה עם אדם אחר, הוא מציע לשמשון לשאת לאישה את ביתו הקטנה אך שמשון מסרב. שמשון בכעסו לוכד שלוש מאות שועלים לכל זוג שועלים קושר לפיד בוער בזנבם ומשלח אותם בשדות התבואה של הפלשתים ובכך גורם להם נזק עצום. הפלשתים שמגלים את מה שעשה שמשון זועמים ושורפים את אשתו ואת בית אביה. שמשון נוקם בפלשתים ומכה בהם מכה רבה ולאחר מכן בורח ל סֶלֶע עֵיטָם שנמצא בנחלת יהודה ומסתתר שם.

הפלשתים באים ליהודה ודורשים שיסגירו לידם את שמשון בכדי לנקום בו. בני שבט יהודה נגשים את שמשון ואומרים לו שהפלשתים דורשים את הסגרתו ולא הם ילחמו בהם. שמשון מוכן שיסגירוהו רק מבקש מבני יהודה שהם עצמם לא יפגעו בו. ואכן בני יהודה אוסרים את שמשון ומוסרים אותו לידי הפלשתים. לפתע צלחה על שמשון רוח ה' הוא קרע את החבלים בהם היה אסור והרג בפלשתים אלף איש בעזרת לחי חמור אותה מצא. לאחר מכן צמא שמשון ופנה אל הקב"ה בבקשה למים. הקב"ה נענה לבקשתו ובקע לו את המכתש וכך יכל שמשון לרוות את צימאונו.

פרק טז

שמשון הולך לעזה. כאשר נודע לפלשתים ששמשון בעזה הם מתכננים לתפוס אותו ולהרגו הם סגרו את השער בכדי למנוע ממנו לצאת מהעיר אך הוא התעורר בחצי הלילה עקר את דלתות שער העיר עם המזוזות והבריה והעלה אותם אל ראש ההר אשר על פני חברון.

בהמשך אהב שמשון אשה באזור נחל שורק ושמה דלילה. כשנודע על כך לפלשתים הם פונים אליה ומנסים בעזרתה לברר את מקור כוחו של שמשון. ומבטיחים לה בתמורה סכום כסף גדול. דלילה מנסה להוציא משמשון את מקור כוחו. שלוש פעמים מהתל בה שמשון בתחילה הוא אומר לה שאם יקשרו אותו בשבעה מיתרים חדשים יסור ממנו כוחו בהמשך הוא אומר לה שאם יקשרו אותו בחבלים חדשים שמעולם לא נעשה בהם שימוש יסור ממנו כוחו ובפעם השלישית הוא אומר לה שאם תערוג את צמותיו במכשיר הטוויה יסור ממנו כוחו. בכל שלוש הפעמים התנער שמשון וקרע את החבלים בהם היה אסור.

מכיוון שדלילה המשיכה להציק לו הוא גילה לה את סודו ואמר לה שאם הוא יגולח יסור ממנו כוחו. דלילה שהבינה שהפעם הוא דובר אמת קראה לפלשתים והם הגיעו ושילמו לה כפי שסיכמו. דלילה הרדימה את שמשון וגילחה אותו בשנתו.

הפלשתים תפסו את שמשון ניקרו את עיניו, הורידוהו לעזה ושמנו אותו להיות טוחן בבית הסוהר. הפלשתים שרצו לחגוג את ניצחונם על שמשון אויבם נאספו בכדי להקריב קורבן לדגון אלוהיהם. בכדי לבזות את שמשון הם הביאו אותו להציגו לעיני כל. שמשון ביקש מהנער שסייע לו שיקרב אותו אל העמודים עליהם בנוי הבית ואז פנה בתפילה אל ה' "ה' אלוהים זְכַרְנִי נָא וְחַזְקֵנִי נָא אֲךָ הַפַּעַם הַזֶּה הָאֱלֹהִים וְאֶנְקְמָה נָקָם אֶחָת מִשְׁתִּי עֲיֵנִי מִפְּלִשְׁתִּים". הקב"ה אומנם נענה לתפילת שמשון ושמשון מצליח להפיל את העמודים והבית מתמוטט על כל היושבים בו.

פרק יז

מיכיהו מתוודה בפני אימו כי הוא זה שלקח את כספה. אימו לוקחת את הכסף המושב מוסרת אותו לצורך שיכין ממנו פסל ומסכה.

נער לוי מבית לחם יוצא מביתו ומחפש מקום חדש לגור בו. כאשר הוא מגיע להר אפרים מציע לו מיכיהו שישאר בביתו וישמש לו ככוהן הוא מבטיח לשלם לו על שירותו וכמו כן בגדים ומזון למחיתו.

הנער הלוי מסכים ומתחיל לשרת ככוהן בית מיכה.

פרק יח

שבט דן שעדיין לא מצאו נחלה שלחו חמישה מרגלים בשביל שיצאו ויחפשו מקום שניתן לכבוש ולהתנחל בו. בדרכם עצרו בהר אפרים ולנו בבית מיכה שם פגשו את הנער הלוי וביקשו ממנו לשאול באלוקים האם יצליחו בשליחותם. תשובת הנער הלוי: "לכו לשלום נכח ה' דרךכם אשר תלכו בה."

מרגלי דן ממשיכים בדרכם ומגיעים לעיר ליש הם רואים שתושבי ליש בטוחים בעצמם ולא ערוכים למלחמה כמו כן הם רואים שאין בסביבה מי שיכול לבוא לעזרתם בעת הצורך. המרגלים חוזרים לשבטם ומעודדים את אחיהם לבוא ולהילחם בליש בכדי לכבוש אותה.

שש מאות לוחמים משבט דן יוצאים לדרך. בדרכם הם עוברים בבית מיכה לוקחים את הפסל, האפוד, התרפים והמסכה ומציעים לנער הלוי להצטרף אליהם ולהיות כוהן לשבט שלם והוא אכן מצטרף אליהם.

כאשר גילה זאת מיכה יצא אליהם אך הם איימו עליו שאם לא יסתלק הוא עלול להיפגע.

משם ממשיכים לוחמי דן לליש הרגו את אנשיה, שרפו את העיר ושינו את שמה לדן.

פרק יט

האיש הלוי הולך אל בית לחם יהודה בכדי להחזיר את אישתו. אביה מקבלו בסבר פנים יפות ושמח בבואו. במשך שלושה ימים נישאר האיש בבית חמיו וביום הרביעי כאשר הוא רוצה ללכת מפציר בו חותנו והוא נישאר גם ביום זה בבית לחם. כך גם קורה ביום החמישי אך הפעם מחליט האיש לצאת עם נערו ופילגשו לדרך למרות שמאחר.

כאשר מתקרב הערב מציע נערו להיכנס ללון בעיר יבוס = ירושלים אך האיש מסרב כי תושביה גויים והוא מחליט להמשיך עד הגבעה שהיא בנחלת בנימין. כאשר הגיעו לגבעה סרבו תושבי העיר לארחם והם נשארו ברחוב עד שאספם זקן מהר אפרים שגר בגבעה. הזקן נותן להם לחם ומים ודואג לחמוריהם.

לפתע התדבקו על הדלת אנשים בני בליעל ודרשו מהזקן שיוציא אליהם את האורח. הזקן מסרב ומציע להם את ביתו ואת הפילגש של האיש אך הם מסרבים. לבסוף מוציא האיש את פילגשו אל ההמון והם מתעללים בה עד הבוקר.

בבוקר כשגילה האיש שפילגשו מתה, לקח את גופתה ביתר אותה לשנים עשר חלקים ושילחם לכל השבטים בכדי לזעזע ולפרסם את המעשה הנורא שעשו אנשי בנימין.

פרק כ

ארבע מאות אלף לוחמים משבטי ישראל נאספים בַּמִּצְפָּה כאשר האיש מספר להם את כל מה שקרה. בני ישראל שולחים שליחים אל שבט בנימין לברר מה קרה ולבקש מהם להסגיר לידם את בני הבליעל על מנת להרגם. שבט בנימין מסרב ומתארגן למלחמה. בִּנְיָיִשְׂרָאֵל עוֹלִים לְבֵית אֵל וְשׂוֹאֵלִים בְּה' מִי יַעֲלֶה רֹאשׁוֹן לְהִלָּחֵם עִם בְּנִימִין. תשובת ה' "יְהוּדָה בְּתַחֲלָה." בני ישראל יוצאים למלחמה כנגד בנימין ומפסידים בקרב כאשר נהרגים עשרים ושנים אלף איש. לאחר ההפסד בוכים בני ישראל ושואלים בשנית את ה' האם להמשיך ולהילחם בבנימין ותשובת ה' "עָלוּ אֵלַי." "

גם ביום השני מובסים ישראל בקרב ושמונה עשר אלף לוחמים נופלים בקרב. לאחר הפסד זה עולים כל ישראל לבית אל ובוכים, צמים ומעלים קורבנות לה'. פִּינָחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן פּוֹנֵה לְהַקְבִּי"ה האם להמשיך ולצאת למלחמה כנגד בנימין? תשובת הקב"ה: "עָלוּ כִּי מָחָר אֶתְּנֶנּוּ בְיָדְךָ." "

הפעם שמים בני ישראל מארב לבני בנימין כאשר בני בנימין יוצאים מעירם לרדוף אחרי הלוחמים יצא האורב היכה את העיר ושרפה. בני בנימין הובסו בקרב ונהרגו בו עשרי וחמש אלף לוחמים. שש מאות לוחמים מבנימין הצליחו להימלט אֶל סֶלַע הָרְמוֹן שֶׁשׁ מְאוֹת אִישׁ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים.

פרק כא

לאחר המלחמה נשבעו בני ישראל בַּמִּצְפָּה שלא יתנו את בנותיהם לבני בנימין לנשים. לאחר מכן הלכו ישראל לבית אל ובכו על כך שעלול להיכחד שבט בנימין מישראל.

למחרת בדקו בני ישראל מי לא הצטרף למלחמה וממילא לא נשבע שלא ייתן את בנותיו לנשים לבני בנימין. הם גילו שאנשי יבש גלעד לא הצטרפו למלחמה ולכן שולחים שנים עשר אלף לוחמים להרוג את אנשי יָבֵשׁ גִלְעָד. הם משאירים בחיים ארבע מאות נשים ונותנים אותן לנשים לבני בנימין הנותרים היושבים בסלע הרימון.